

НАЈНЕОБИЧНИЈА САВРЕМЕНА ИМЕНА

Међу најнеобичнијим именима која су у регистре новорођених протеклих година уписивали матичари српских општина су: Динарко, Брусли, Грицко, Марклен, Едип, Рузвелт, Свиленко, Роналдо, Тарзан и Облак.

Девојчицама су давана и ова имена: Чајка, Богородица, Одисеја, Палома, Би-стра, Метка, Чарна, Лутка, Олимпијада.

— Ако је неко лице општепознато, дете не може добити такво име. Увек постигнемо договор са родитељима, али било је захтева попут Тарзана, Осаме и Хамлета које смо морали да одбијемо — каже Милен Крагић, матичарка београдске општине Звездара.

Ђукица, Ђуко, Ђула, Ђулаш, Ђуле, Ђуље, Ђуне, Ђура, Ђурадије, Ђураћ, Ђуран, Ђу-рас, Ђурац, Ђураш, Ђурашин, Ђурашко, Ђу-рђан, Ђурђе, Ђурђен, Ђурђешило, Ђурђи-јан, Ђурђије, Ђурђина, Ђурђица, Ђуре, Ђу-рета, Ђурика, Ђурин, Ђурина, Ђурислав, Ђурић, Ђурица, Ђуриша, Ђурка, Ђурко, Ђуро, Ђурота, Ђуса, Ђуто, Ђуша, Ђуше, Ђуђо и др. Цитирани облици узети су из „Речника личних имена код Срба“ Милице Грковић, у којем има још изведеница од домаћих варијанти грчког имена Георгиос, али и мноштво женских антропонима направљених према њима. Није наодмет овде поменути и еквиваленте овог грчког имена у другим језицима: Георгије (Јуриј, Јегориј, Јегор) код Руса, Георги код Бугара, Јурај код Словака, Јиржи код Чеха, Јежи код Пољака, Ђорђо код Талијана, Жорж код Француза, Хорхе код Шпанаца и Португалаца, Јору код Енглеца, Ђерђ код Мађара и сл.

БИБЛИЈСКА ИМЕНА ХЕБРЕЈСКОГ ПОРЕКЛА

И остала календарска имена прилагођавају се српском језику. Да поменемо још библијска имена хебрејског порекла Михаило („сличан Богу“) и Данило („Бог је мој судија“), до нас доспела преко грчког језика, која се јављају у више варијанти, да не наводимо и изведенице: Мијаил, Мијаиле, Мијаило, Мијајле, Мијајло, Микаил, Микаиле, Микаило, Микајле, Микајло, Михаил, Михаило, Михал; Данијел, Данил, Даниле, Данило. Код првог од ових двају имена уочљиве су дијалекатске замена гласа х са ј и к односно гласа и са ј, а код оба — дијалекатски завршетак -е према књижевном -о. У сваком случају, препоручљиве су форме Михаило и Данило, док остале ваља избегавати приликом надевања имена, а у случајевима кад су и оне наденуте, али још нису ушле у администрацију — добро их је заменити препорученим облицима. Ваља, дакле, док год није прекасно, мислити на чињеницу да име човека прати кроз читав живот. У том смислу треба се односити и према адаптираним позајмљеницама и одређивати се за оне које су у складу са нормом у језику.

Треба истаћи да код Срба нису ретки ни преведени облици. За пример нека послуже преведенице са грчког Божидар (Теодорос) и Богољуб (Теофилос), које у нашем

народу живе напореда с варијантама изворника као што су Теодор, Тиодор, Тодор и сл, односно Теофил, Теофило, Тофил, Тофило и сл. Тако ће се десети да браћа носе имена Теодор и Божидар или Теофил и Богољуб, а да и не знају да се, у ствари, ради о истом имену, односно о адаптираном грчком изворнику и српској преведеници.

ПОМОДНА ИМЕНА У СВИМ ЕПОХАМА

Увек су постојала и помодна имена, било домаћа, било она која су до нас разним путевима долазила из страних језика. У средњем веку је, на пример, захваљујући утицају књижевности, код Срба било популарно име Оливер. На исти начин, утицајем литературе, може се објаснити данашња популарност имена Наташа, док је

СТАРА СРПСКА ИМЕНА ПОНОВО У МОДИ

Давање имена деци увек је одсликавало сукоб традиционализма и помодарства. Која имена данас најчешће родитељу дају деци? Док је Сара и Андреја данас све мање, Милице и Николе поново су све бројнији, а често се у матичним књигама нађу и стара српска имена попут Сретена, Гвоздена, Јелисавете, Ђурађа.

Када дајете својој деци имена, водите рачуна о томе да би то једног дана могла бити имена улица и тргова, својевремено је поручио легендарни Душко Радовић. Вођени његовом паролом, могли бисмо очекивати да у Србији једног дана имамо Улицу Касандре или Трг Сулејмана, али су шансе за то и даље веома мале. Штавише, како ствари сада стоје, међу именима која маме и тате дају деци све су бројнија она стара.

име Светлана (познато код Срба још од краја прошлог века) популаризовала средином нашег века ћерка Јосифа Висарионовића Стаљина.

Послератни филм „Славица“ и песма с краја педесетих година „Марина“ учинили су да имена Славица и Марина постану веома честа. На српски именослов утицале су разне личности, па данас у Шумадији или Метохији срећемо Силване (по Силвани Мангано), Жаклине (по Жаклини Кенеди), Валентине (по Валентини Терешковој)

и друга имена добијена по познатим личностима.

На наш ономастикон утичу, дакле, личности из разних крајева света и разних професија, и то не само личним именом него и презименом или надимком. Тако је после Другог светског рата српски именослов „обогаћен“ и презименима совјетских вођа Стаљин (према грузинском Угашвиљи) и Косигин и надимком шефа југословенске партије и државе и вође несврстаног света Тито. Стаљин је „обогаћен“ и руску топонимију, а Јосип Броз српску. После Стаљинове смрти Стаљингради уступају места Волгоградима. Титогради и Титова Ужица, преименовања градова из почетка Брозове владавине, живаво су се бранили. Они су, ваљда „због специфичности наших путева“, после вођине смрти појачани Титовим Врбасима и Титовим Митровицама.

ПОПЛАВА НЕУКУСА

Наш традиционални именослов највише је натруњен од завршетка Другог светског рата до данас. Његово загађивање је почело уношењем у ономастикон помених савремених вођа под утицајем истих, али далеко драстичнијих, појава у руској антропонији после Октобарске револуције.

Ту драстичност код Руса, који су до 1917. године добијали само календарска имена, карактерише поплава неукуса, оличена у именовању људи називима све-

